

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

BEVEZETŐ GONDOLATOK

KLÍMAVÁLTOZÁS

A globális felmelegedés tudományos tény, amit az emberi tevékenység generál.

Ok:

- Az üvegházhatású gázok jelentős szerepet játszanak (szén-dioxid, metán, nitrogén-oxidok)
- A CO₂ kibocsátás 1850-óta 36%-kal emelkedett
- A háttérben a nagyfokú erdőirtások, fosszilis tüzelőanyagok elégetése (emberi tevékenység)

Következmények:

- A Föld átlaghőmérséklete 0,7°C-kal emelkedett a XX. sz. során; az elmúlt 12 év volt a legmelegebb
- Nem csak a levegő hanem a vizek (tengerek, óceánok, tavak) hőmérséklete is emelkedik
- Gleccserek és Északi-, Déli jégmezők olvadása
  - (17 cm-rel emelkedtek a tengerek vízszintjei a XX.sz.-ban ; 2,7%-kal csökken évtizedenként a jégmezők mérete)
- Szélsőséges időjárási elemek (viharok, heves esőzés, hőség hullám stb.)

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Feladatok:

CO₂ –Emisszió csökkentése illetve primer energiaigény csökkentése

Az épületek fűtésére használt energia jelentős részt tesz ki az összes energiafelhasználásból!

Az energiaveszteségek csökkentése megfelelő épületburkok kialakításával valósítható meg.

Az energiafelhasználás csökkentése korszerű fűtéstechnikai berendezéseken keresztül érhető el.

Ilyen korszerű fűtéstechnikai megoldás a hőszivattyú is új és meglévő épületek fűtésére.

A hőszivattyú olyan környezeti energiát alkalmaz amelyben napenergia tárolódik.

Ezzel megtakarítást lehet elérni.

A hőszivattyúval történő fűtés jelenleg az egyik legjobb lehetőséget kínálja közép európai országokban a napenergia hasznosítására.

Tisztán kell látni a hőszivattyús rendszerek várható energiaigényeivel, fűtési költségeivel kapcsolatban.

Hőszivattyús technika alkalmazásával CO₂-emmisziót és a primerenergia felhasználást akarunk csökkenteni

Ezért elvárható, hogy a várható megtakarításokról reális képet kapjunk (adjunk)!

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

ENERGETIKAI MUTATÓK – TELJESÍTMÉNYSZÁM (COP)

A **C**oefficient **O**f **P**erformance teljesítményszám- röviden **COP** -jelölik a hőszivattyúk termikus hatásfokát.

Kompresszoros hőszivattyúknál a **COP** a fűtési körben leadott hő és a kompresszor által felhasznált elektromos munka hányadosa.

$$COP_{Kompr.} = \frac{Q_0}{W_{elektrisch}} \left[\frac{kW}{kW} \right]$$

A COP-érték hőszivattyúkra vonatkoztatva tükrözi például a segédberendezések teljesítményét, a leolvasztási energiát és a fűtési-, szonda-, és kútvízszivattyúk **részarányos** teljesítményét is.

Minősítő intézetek ezt az értéket egy definiált mérési eljárással határozzák meg (DIN EN 14511).

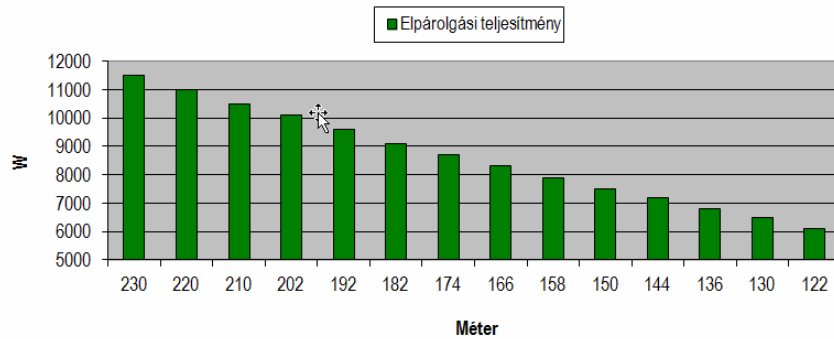
A COP-érték azonban nem teszik lehetővé a teljes berendezés energetikai értékelését.

Egy ilyen értékeléshez az éves munkaszám **B** a mértékadó.

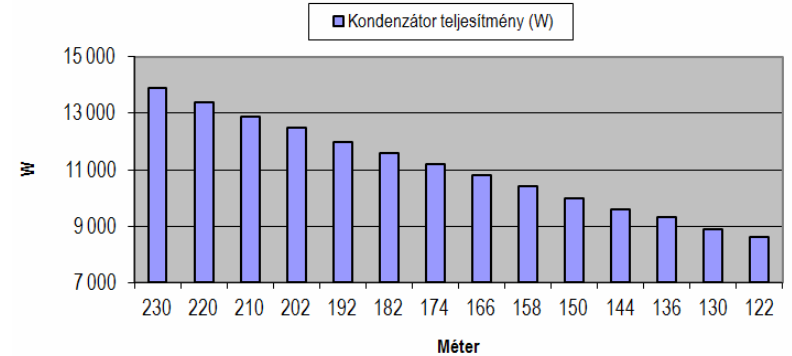
HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

ÖSSZEFÜGGÉSEK A HŐFORRÁSOLDAL-HŐLEADÓOLDAL ÉS A HŐSZIVATTYÚ ENERGIAHATÉKONY ÜZEME KÖZÖTT

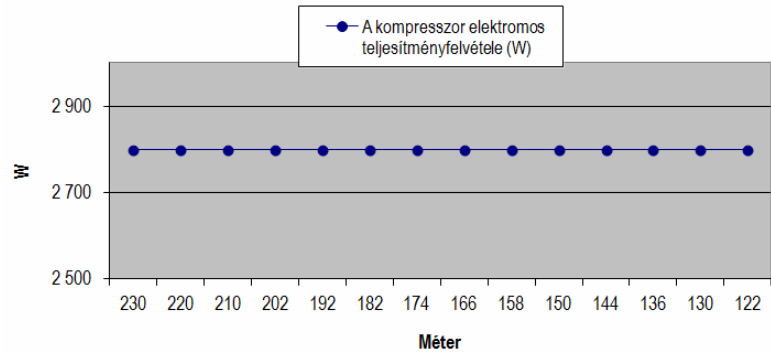
Elpárolgási teljesítmény alakulása a szondahossz függvényében

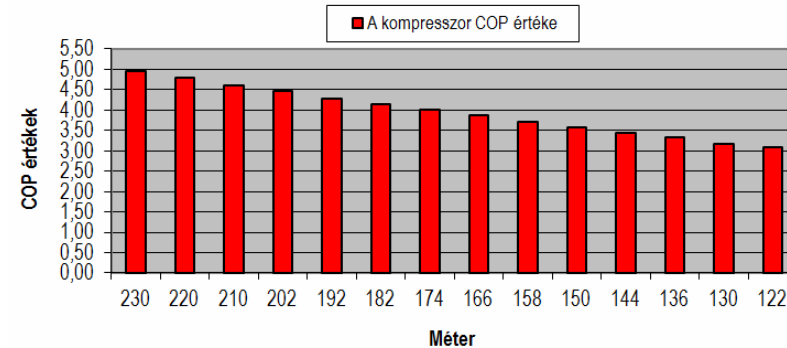
Kondenzátor oldali (hőleadó) teljesítmény alakulása szondahossz függvényében

Elektromos teljesítményfelvétel alakulása szondahossz függvényében

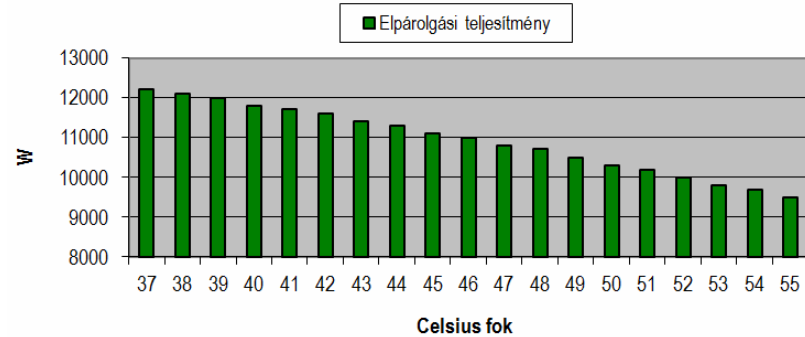
COP érték alakulása szondahossz függvényében

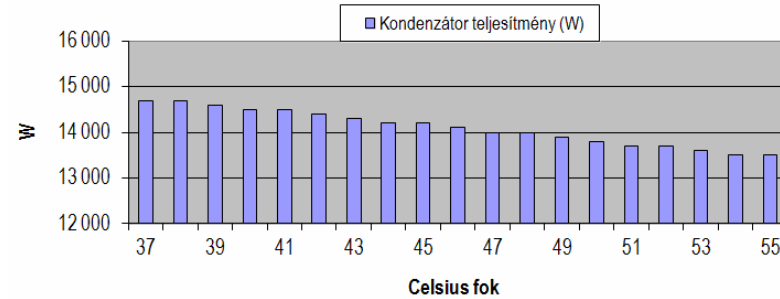
HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

ÖSSZEFÜGGÉSEK A HŐFORRÁSOLDAL-HŐLEADÓOLDAL ÉS A HŐSZIVATTYÚ ENERGIAHATÉKONY ÜZEME KÖZÖTT

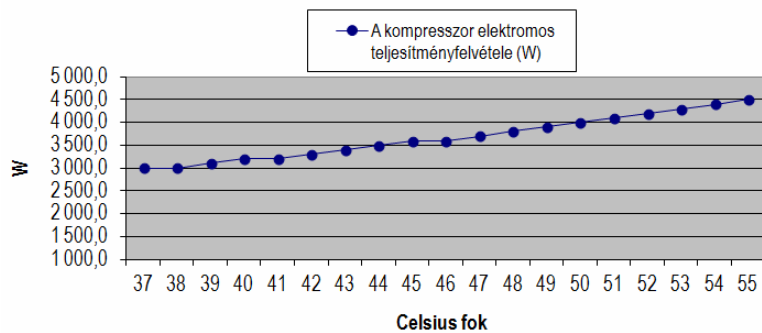
Elpárolgási teljesítmény alakulása a fűtési előremenő függvényében

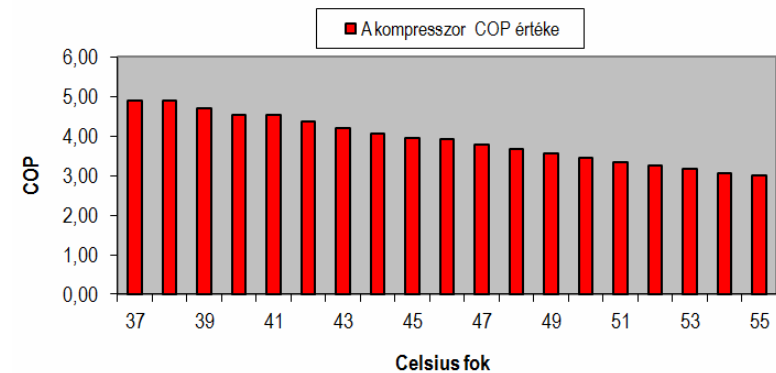
A kondenzátor oldali (hőleadó) teljesítmény alakulása a fűtési előremenő függvényében

Elektromos teljesítményfelvétel alakulása a fűtési előremenő függvényében

COP alakulása a fűtési előremenő függvényében

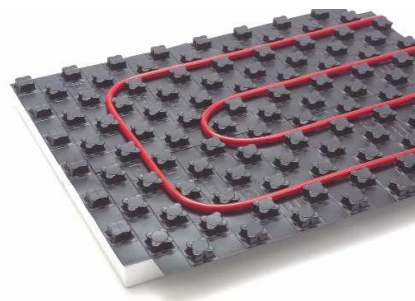

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

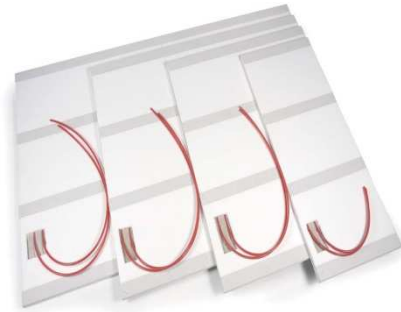
HŐLEADÓ OLDAL ILLESZTÉSE

- Optimális hőeloszlás a felületfűtő-, hűtő rendszereken keresztül
- Csekély energiafelhasználás, és magas komfortérzet
- Megújuló energiaforrások alkalmazásának lehetősége

Padlófűtés

Mennyezethűtés

Falfűtés-, hűtés

Épületszerkezet
temperálás

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL HŐLEADÓ OLDAL ILLESZTÉSE

A rendszer optimalizálása hőszivattyús alkalmazásához:

Megjegyzés:

A leadható teljesítmények a következők mellett értendők:

Helyiség hőmérséklet:

Télen: 22°C, Nyáron: 26 °C

Előremenő / visszatérő víz hőmérsékletek:

Fűtés: 35/30 °C, Hűtés: 18/22°C

Csővezetési osztástávolság:

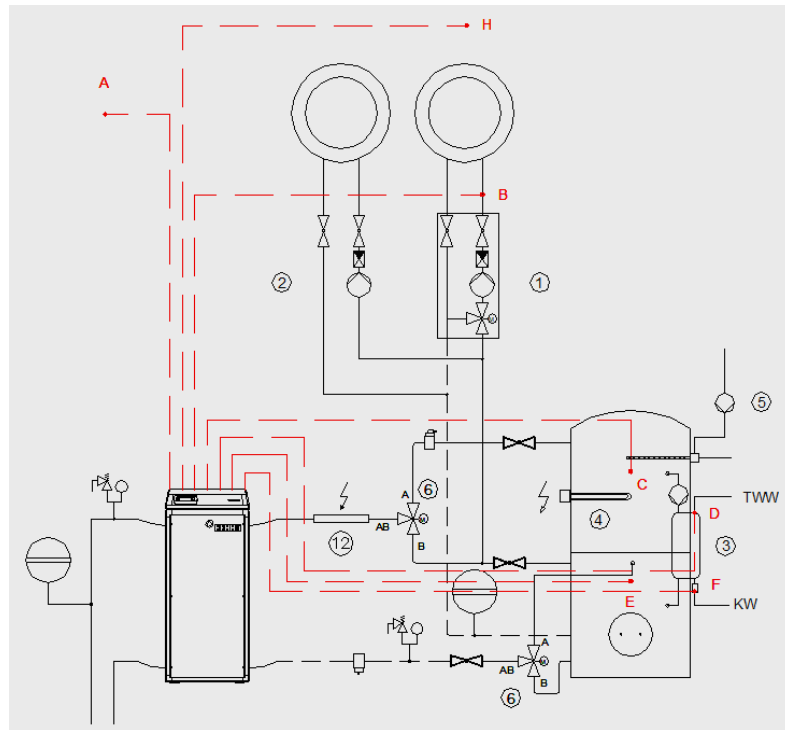
Fal: 100 mm, Mennyezet: 100 mm, Padló: 150 mm

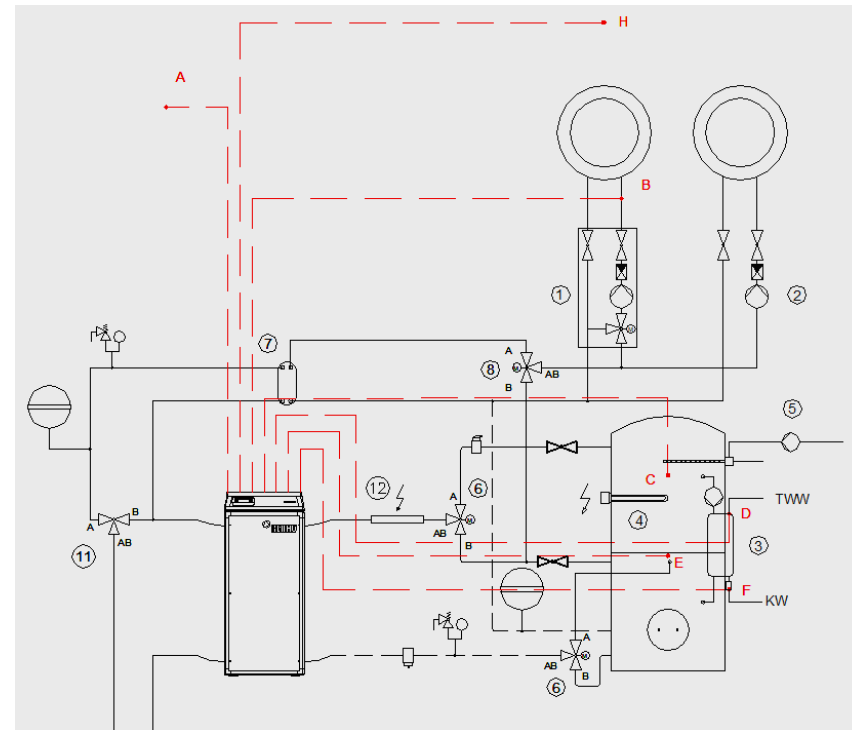
HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚ HIDRAULIKÁK I.

FŰTÉS + HMV

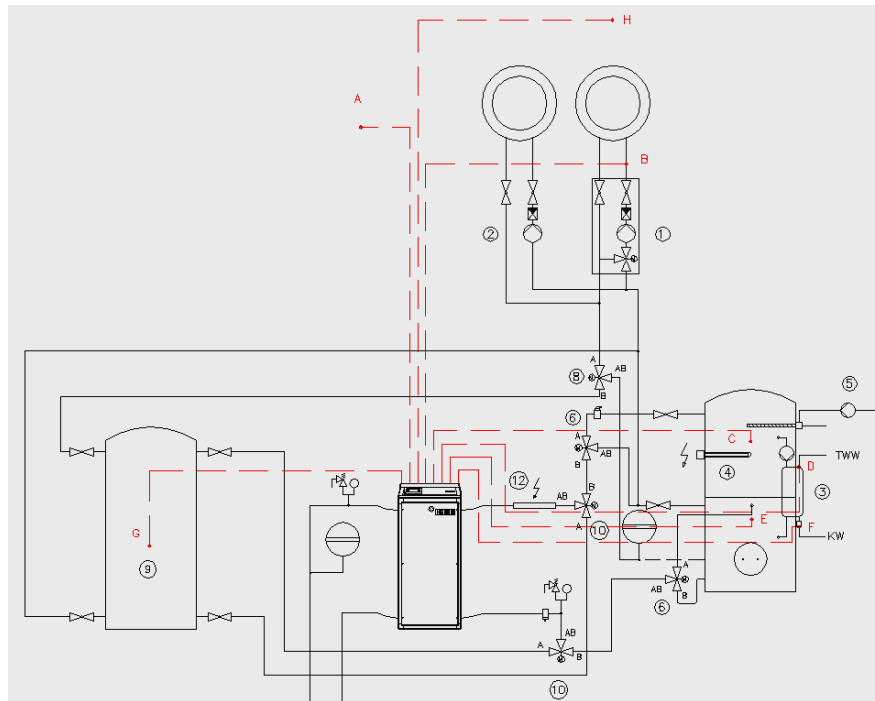
FŰTÉS + HMV + PASSZÍV HŰTÉS

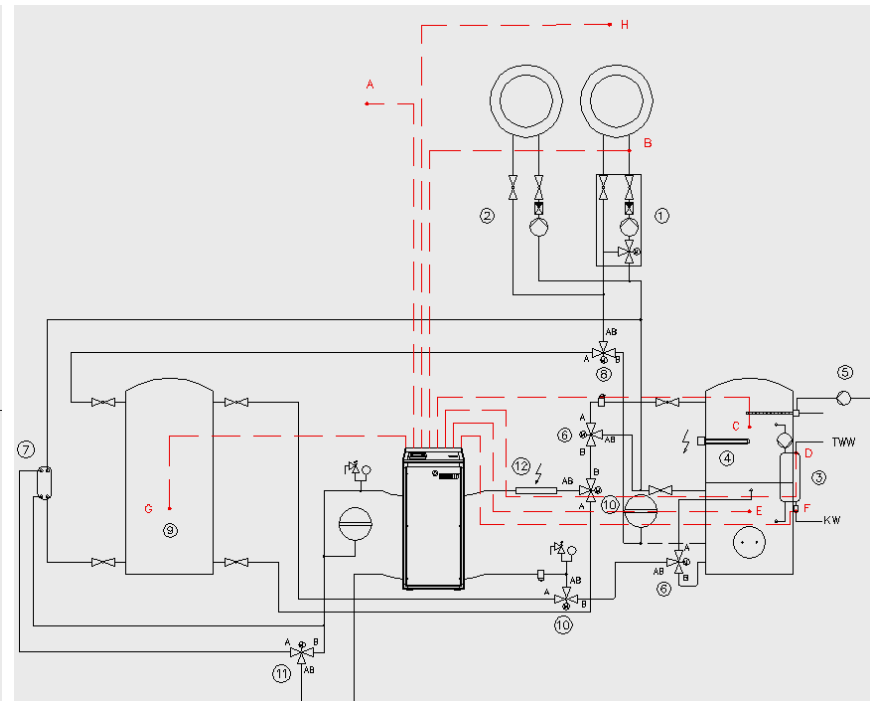
HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚ HIDRAULIKÁK

FŰTÉS + HMV + AKTÍV HŰTÉS

FŰTÉS + HMV + PASSZÍV - ÉS AKTÍV HŰTÉS

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐFORRÁSOLDAL-TALAJVÍZ (RÉTEGVÍZ)

Talajvíz (rétegvíz):

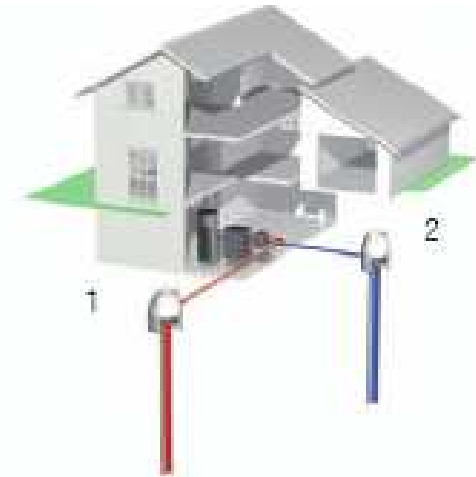
A talajvíz a magas állandó hőmérsékletének köszönhetően megfelelő hőforrás a hőszivattyú számára.

Előnyök:

- Magas hőmérséklet szint egész évben
- Megfelel az aktív-, és a passzív hűtéshez
- A hőszivattyú hatékonyabban üzemeltethető

További szempontok:

- Magas befektetési költségek
- Engedély köteles
- Üzemeltetést meghatározó legfontosabb tényezők: a talajvíz mennyisége, hőmérséklete és minősége
  - Tervezettnél kevesebb vízmennyiség: lecsökken a teljesítmény
  - Alacsony kútvízhőmérséklet: elpárologtató elfagyásának veszélye (7°C alatt)
  - Rossz vízminőség: vasosker, iszaposodás, korrózió

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐFORRÁSOLDAL-LEVEGŐ

Levegő:

A levegő mindenütt elegendő mennyiségben áll rendelkezésre. Ezért kézenfekvő, hogy hőszivattyúhoz hőforrásként használható. A helyszíntől függően a külső levegő nagy hőmérsékletingadozásoknak van kitéve, ami befolyásolja a hőszivattyú teljesítményét is.

Előnyök:

- Hőforrás egyszerű hasznosítása
- Nincs szükség a hőforrásoldal méretezésére
- Nincs szükség engedélyre
- Kis helyigény

További szempontok:

- Csökkenő külső hőmérsékletnél csökken a hőszivattyú hatékonysága, és fűtőteljesítménye
- Ismerni kell azokat a hőfokpárokat, ami alapján a gyártó a teljesítményadatokat közölte (EN14511 sz.)
- Alacsony külső hőmérsékletek esetén kiegészítő hőtermelő alkalmazása (javasolt bivalencia pont -3°C és -10°C között)
- A ventilátor esetleg zajos lehet

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐFORRÁSOLDAL-TALAJ

Talaj:

A talaj nagy mennyiségben képes napenergiát tárolni. Ezt az energiát a talaj közvetlenül a napsugárzásból nyeli el, vagy esőből illetve a levegőből veszi fel.

Előnyök:

- Megfelelő hőmérséklet egész évben
- Kis felület szükséges
- Megfelel aktív és passzív hűtéshez is

További szempontok:

- Tervezés szempontból egy gazdátlan terület (VDI4640). Kinek a feladata a méretezés
- Az egyik legmeghatározóbb a hőszivattyúk gazdaságos üzemét tekintve
- Magas befektetési költség
- Engedély köteles
- Geothermal Response Test alkalmazása
- A kivehető teljesítményt a kivitelezés szakszerűsége is jelentősen befolyásolja

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL HŐFORRÁSODAL ILLESZTÉSE

ENERGIACÖLÖP

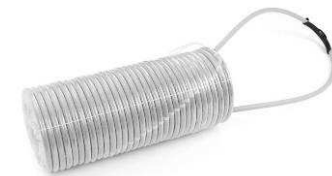
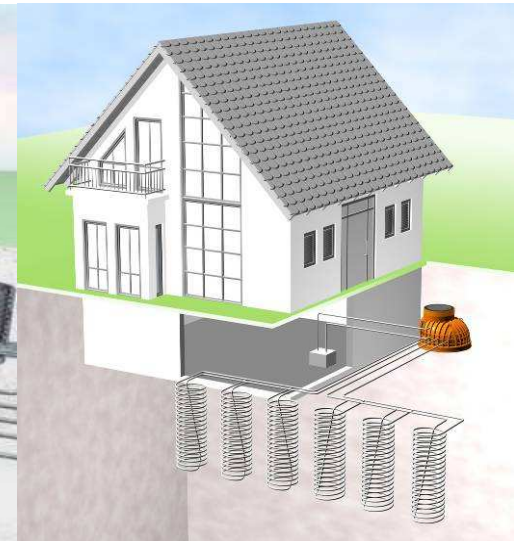
TALAJSZONDA

TALAJKOLLEKTOR

HELIX-SZONDA

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

EUROPEAN HEAT PUMP ASSOCIATION (E.H.P.A) és WÄRMEPUMPE-TESTZENTRUM (WPZ)

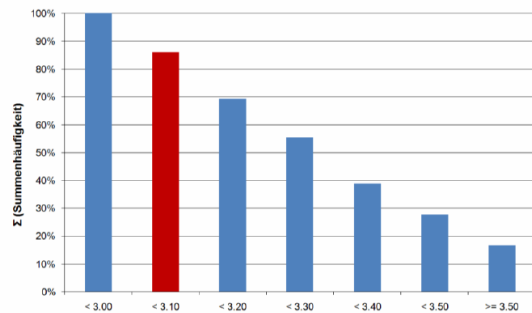

Diagramm 1 – Summenhäufigkeit der COP-Verteilung bei LW-WP nach EN 14511

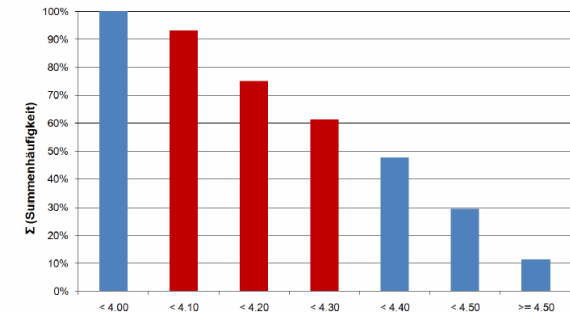

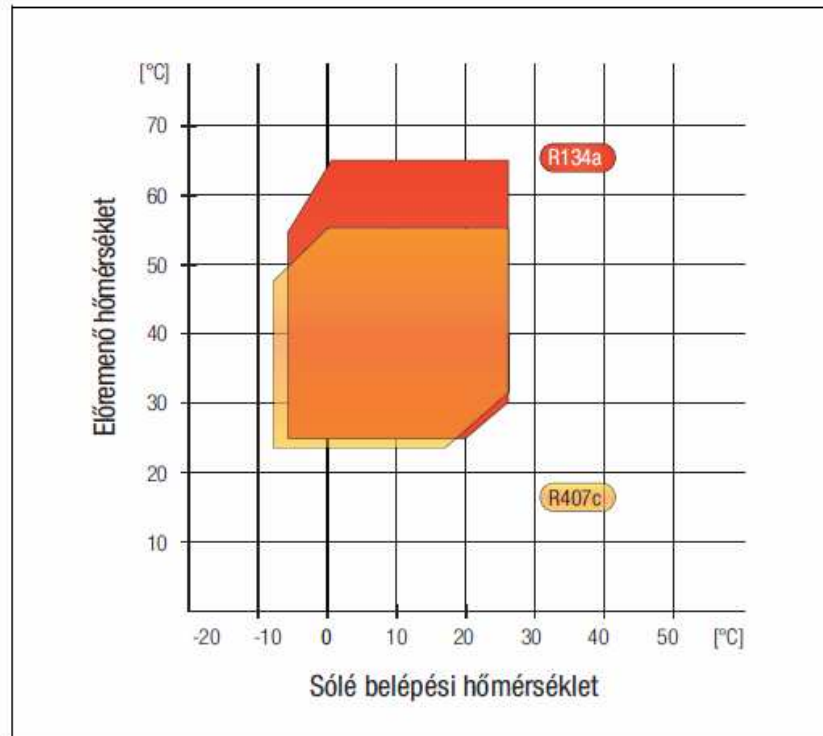
Diagramm 2 – Summenhäufigkeit der COP-Verteilung bei SW-WP nach EN 14511

Tabelle 1 – Gütesiegel-Grenzwerte im Vergleich von heute und ab 2011

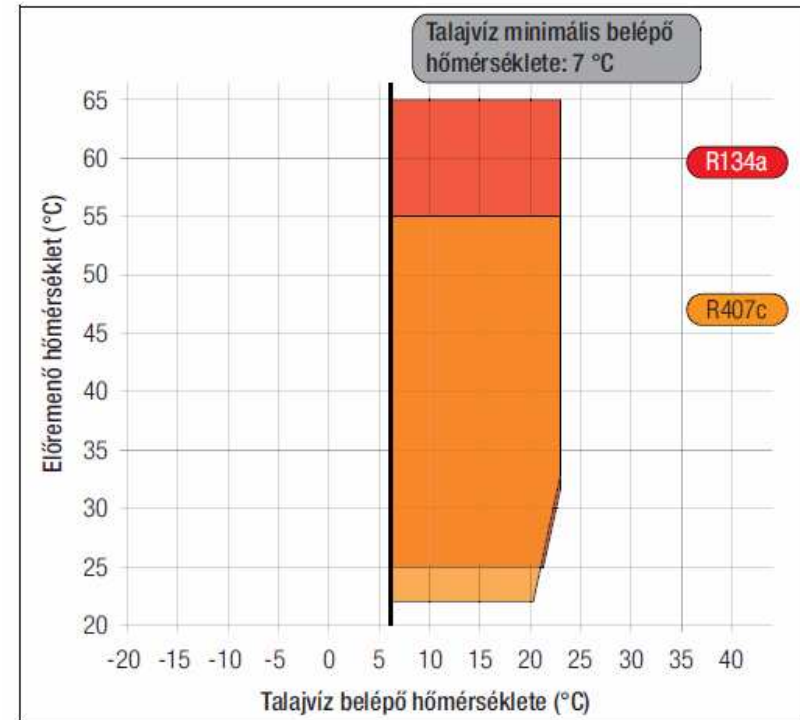
Wärmepumpen-Typ	Grenzwert bis 2011	Grenzwert ab 2011	Veränderung in %
Luft-Wasser	3.00	3.10	+ 3.33%
Sole-Wasser	4.00	4.30	+ 7.50 %
Wasser-Wasser	4.50	5.10	+ 13.33%

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚK KIVÁLASZTÁSA – GEO, AQUA HŐSZIVATTYÚK MŰKÖDÉSI TARTOMÁNYAI

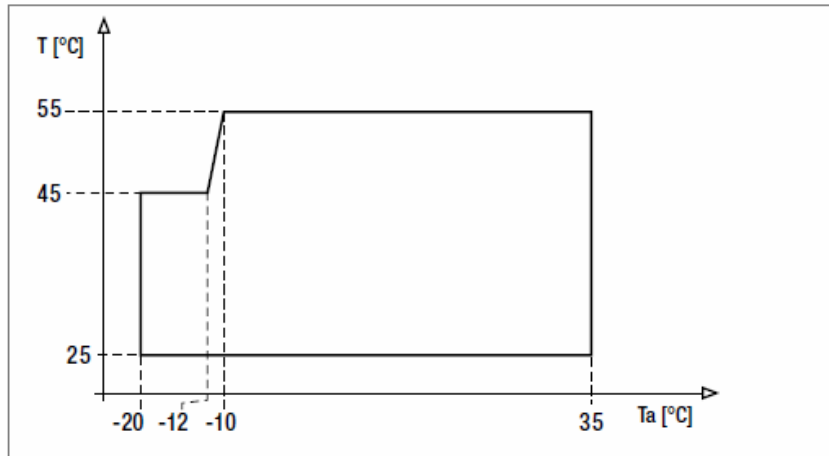
4-2. ábra A REHAU GEO hőszivattyú alkalmazási határai

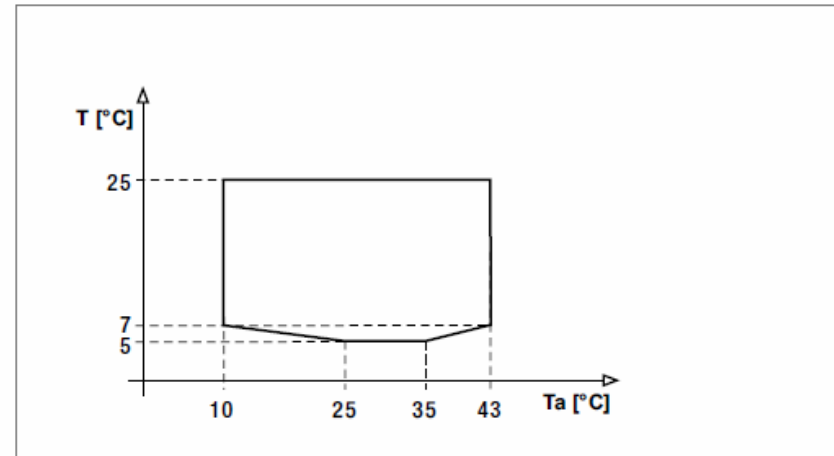
4-3. ábra A REHAU AQUA hőszivattyú alkalmazási határai

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

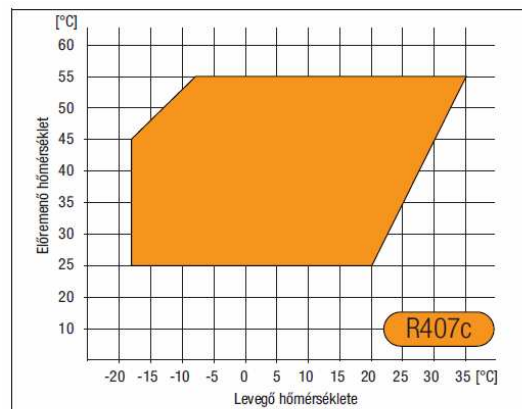
HŐSZIVATTYÚK KIVÁLASZTÁSA – ALKALMAZÁSI TERÜLET LEVEGŐ/VÍZ HŐSZIVATTYÚK

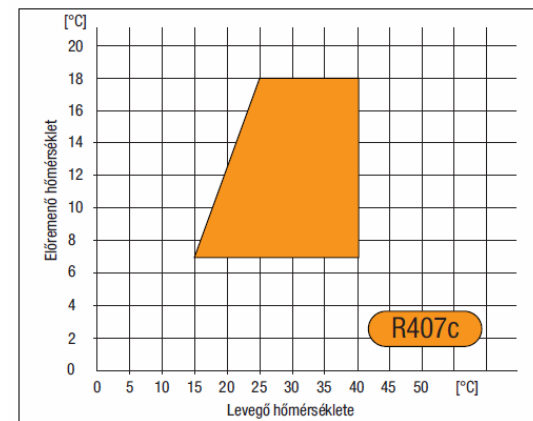
4-1. ábra Az AERO 7-i alkalmazási tartománya fűtés esetén

4-2. ábra Az AERO 7-i alkalmazási tartománya hűtés esetén

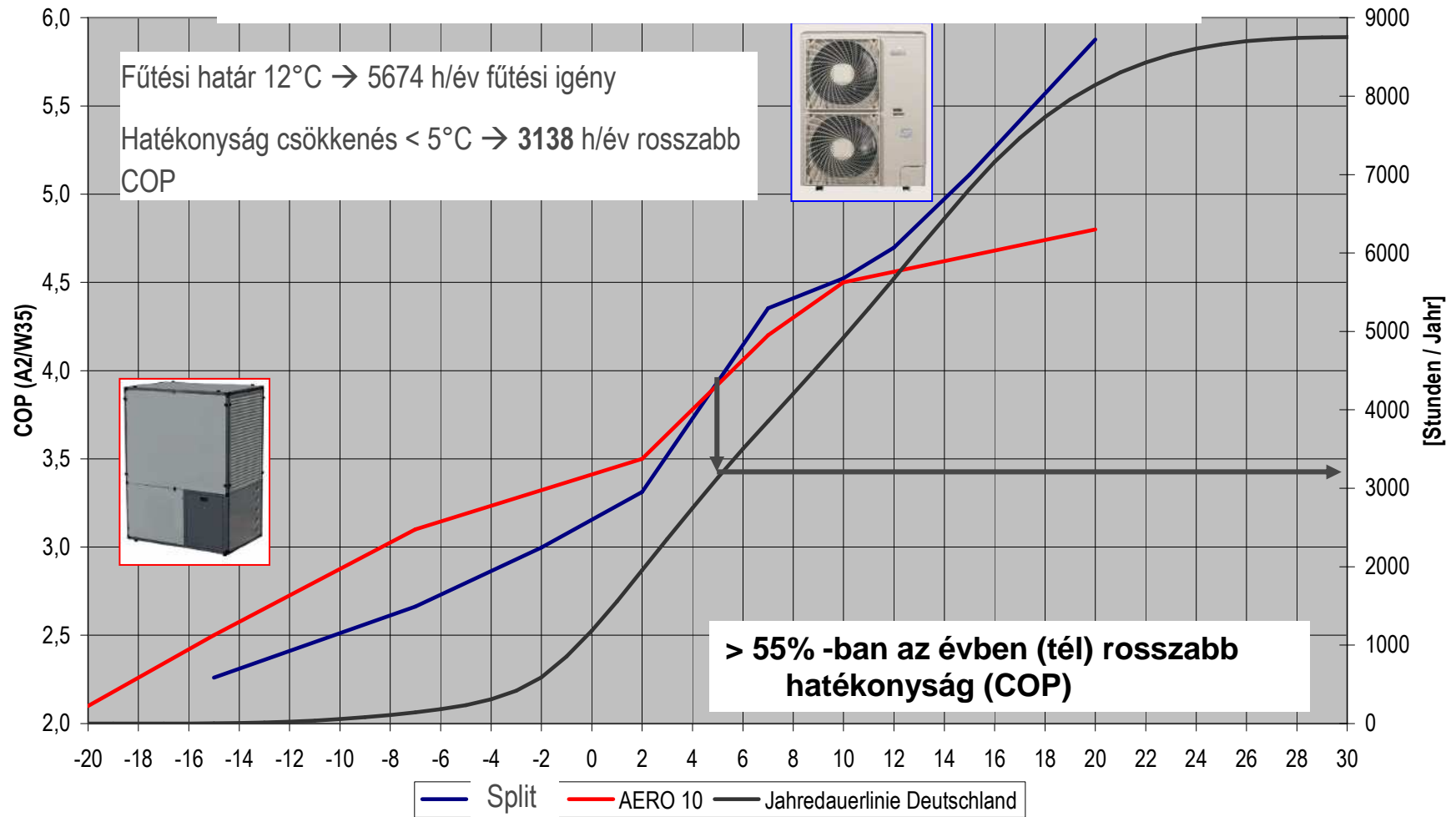
5-2. ábra A REHAU AERO alkalmazási területe (fűtési üzem)

5-3. ábra A REHAU CC alkalmazási területe (hűtési üzem)

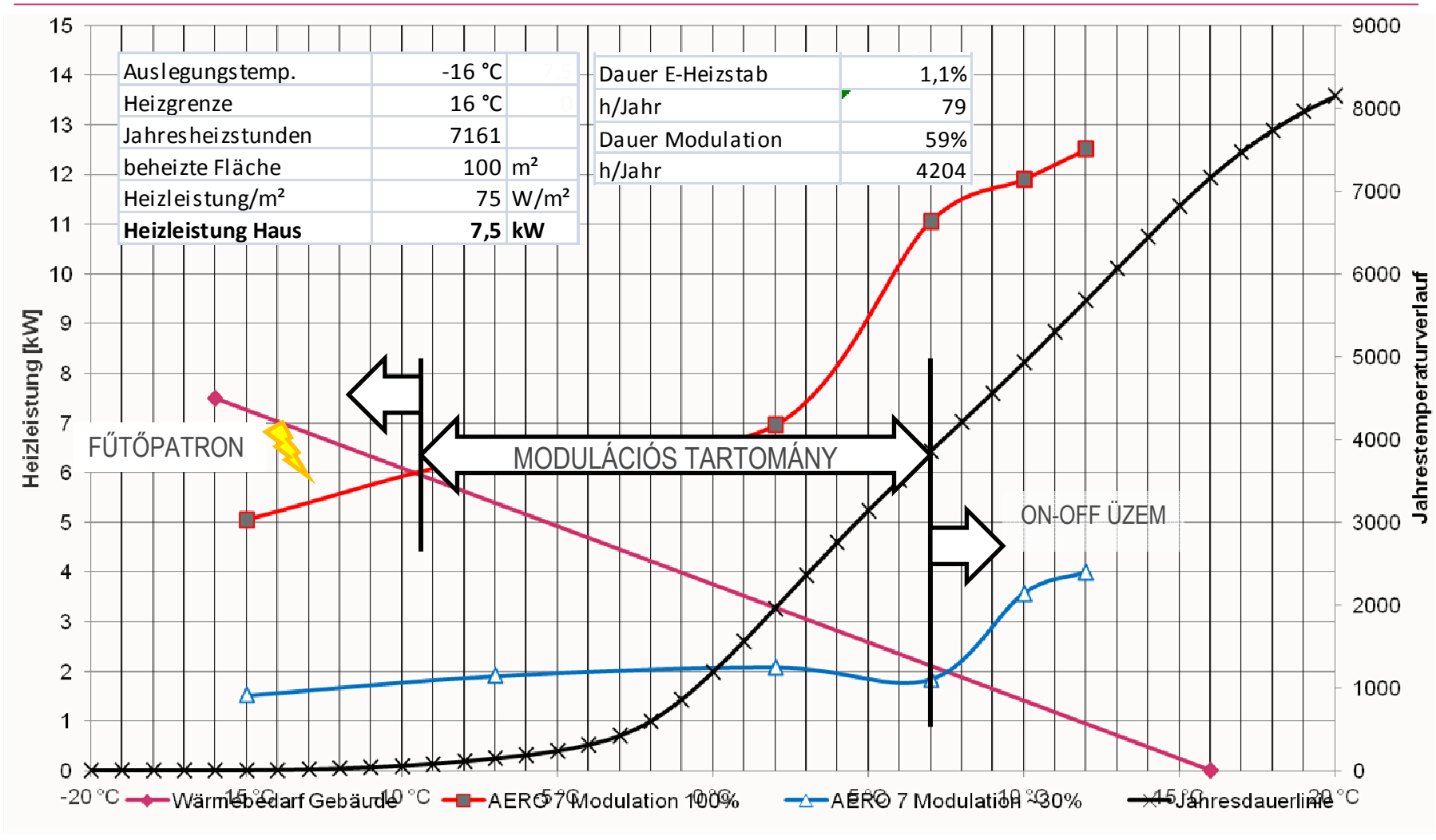
HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚK KIVÁLASZTÁSA - MONOBLOKK (KOMPAKT) VAGY SPLIT RENDSZERŰ LEVEGŐ/VÍZ HŐSZIVATTYÚ?

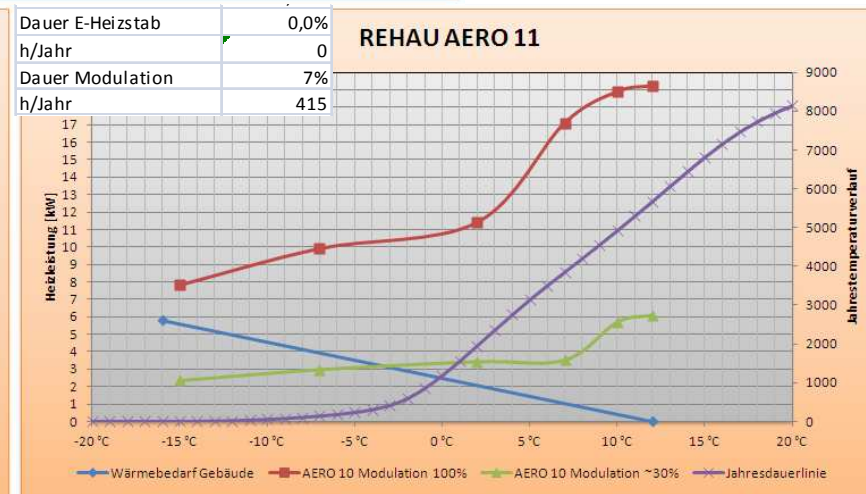
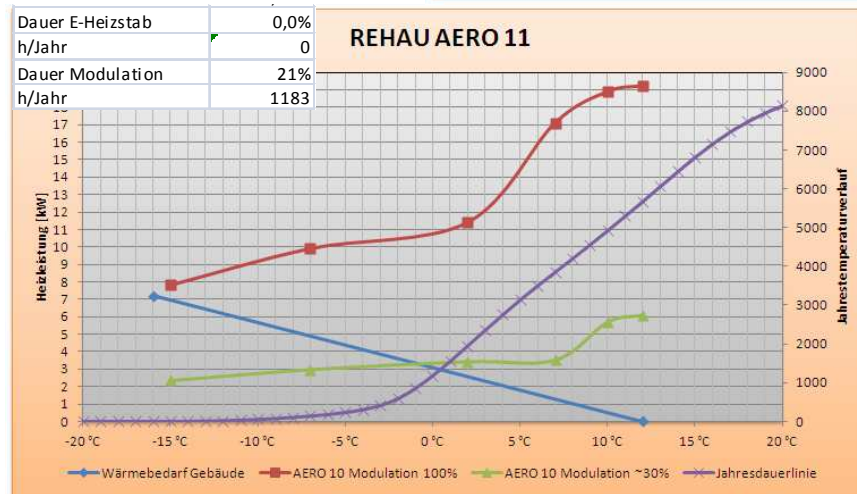
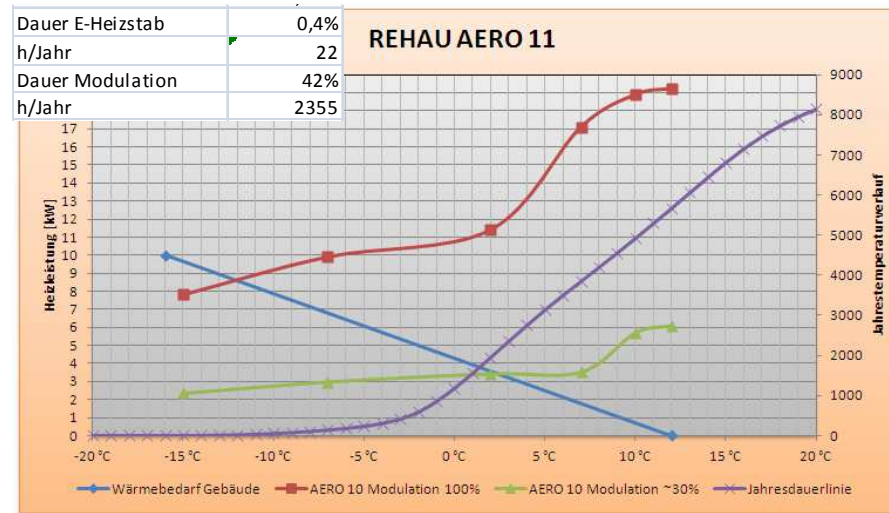
HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚK KIVÁLASZTÁSA – LEVEGŐ/VÍZ INTVERTERES HŐSZIVATTYÚ

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚK KIVÁLASZTÁSA – LEVEGŐ/VÍZ INVERTERES HŐSZIVATTYÚ

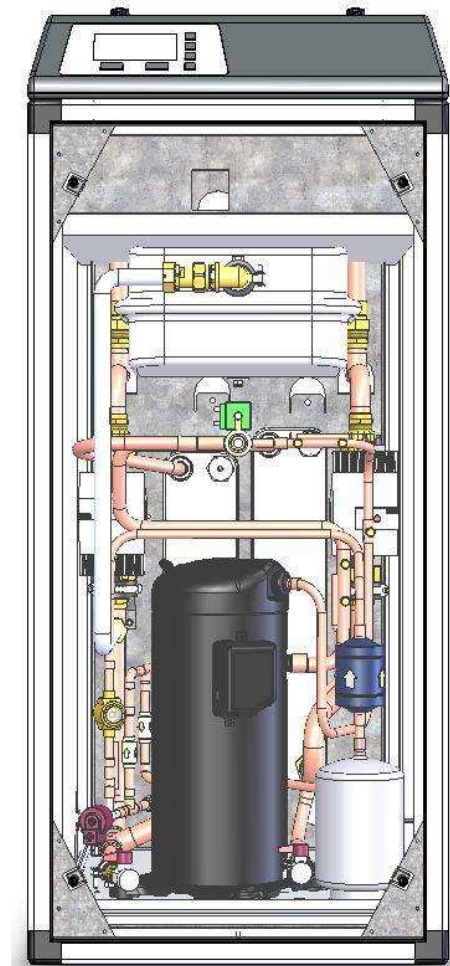

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚK- FELSZERELTSÉG

- Reverzibilis és nem reverzibilis kivitel
- Nagy hatékonyságú keringtető szivattyúk a sólé- és a fűtési oldalon
- Elektronikus expanziós szelep
- Sólé-tárgulási tartály
- Biztonsági szerelvénycsoport a sólé- és a fűtési oldalon
- Feltöltő- és ürítőszerelvény a sólé- és a fűtési oldalon

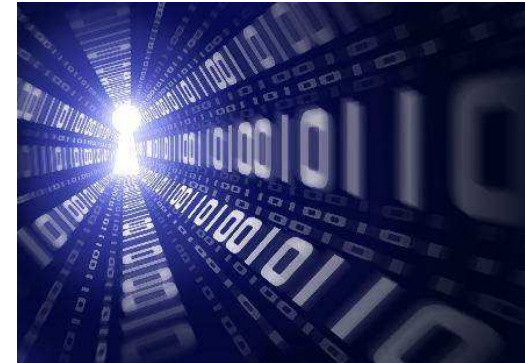

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚK- SZABÁLYOZÁSTECHNIKA FUNKCIÓTERJEDELME I.

- Időjárásfüggő külső hőmérséklet-szabályozás
- A hűtőkör felügyelete
- Az elektronikus expanziós szelep vezérlése
- Magas- és alacsonynyomás ellenőrzés
- Hőforrásoldal előremenő és visszatérő hőmérsékletek felügyelete
- Hőszivattyú előremenő és visszatérő hőmérsékletek felügyelete
- Hőmennyiségmérő
- Puffertöltő-szivattyú fordulatszám-szabályozása
- Idő-/napi/heti programok fűtőkörökhöz, HMV-hez és cirkulációhoz
- Egy második hőtermelő vezérlése

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚK

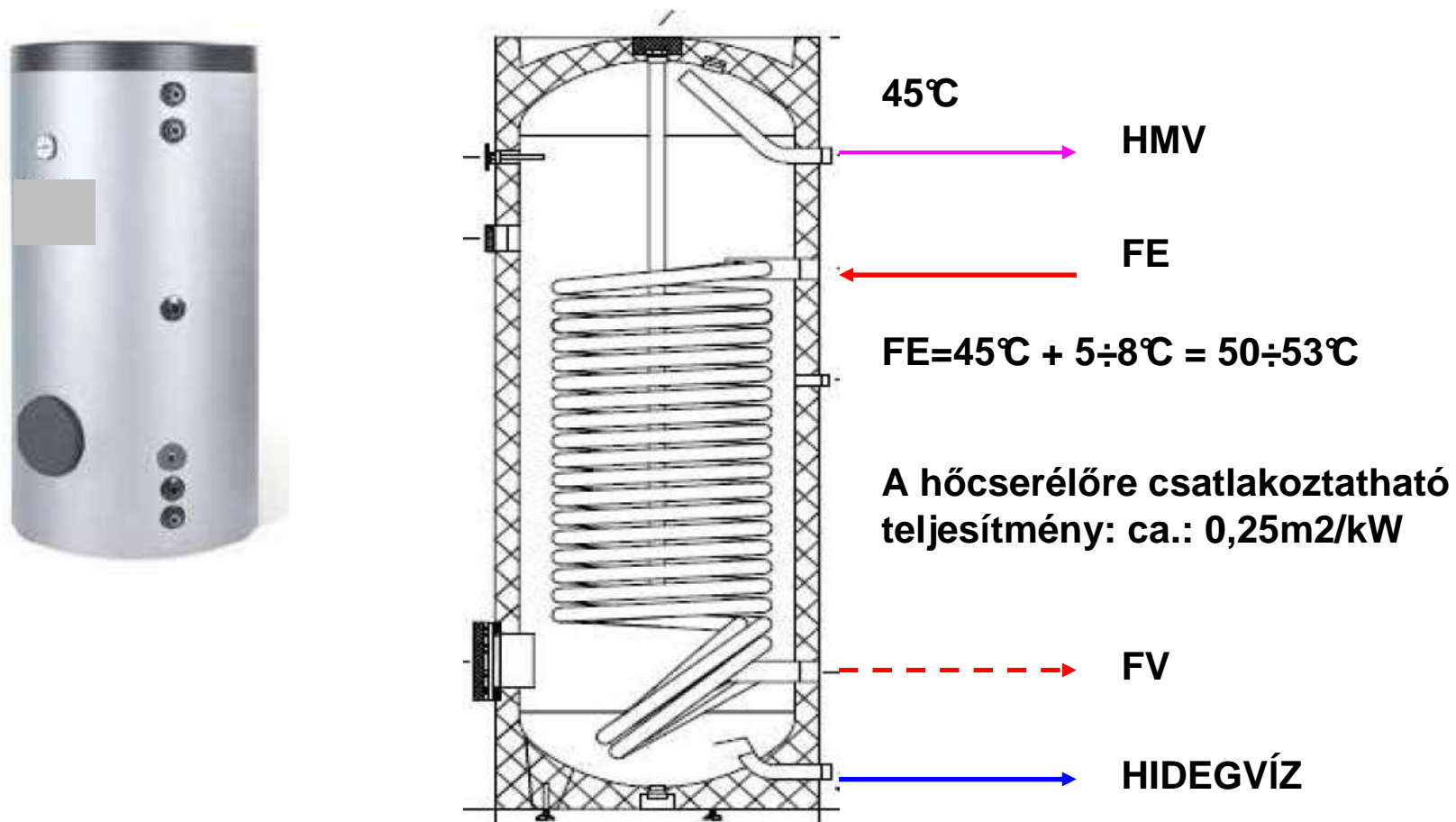

- Gyűjtött üzemzavar-jelzés
- A paraméterezés módosításainak tárolása
- Egy évre visszamenő adatnaplózás
- LAN, MODBUS kapcsolat
- Külső igényjelek fogadása
- Hozzáférés okos telefon vagy táblagépen keresztül
- Kaszkád szabályozás
- Kevert és nem kevert fűtési körök szabályozása
- A HMV készítés (Pl.: frissvízállomás) szabályozása
- A szolárberendezések szabályozása
- Üzem módok közötti automatikus átváltás

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL MELEGVÍZKÉSZÍTÉS INDIREKT BELSŐ CSŐKÍGYÓS TÁROLÓVAL

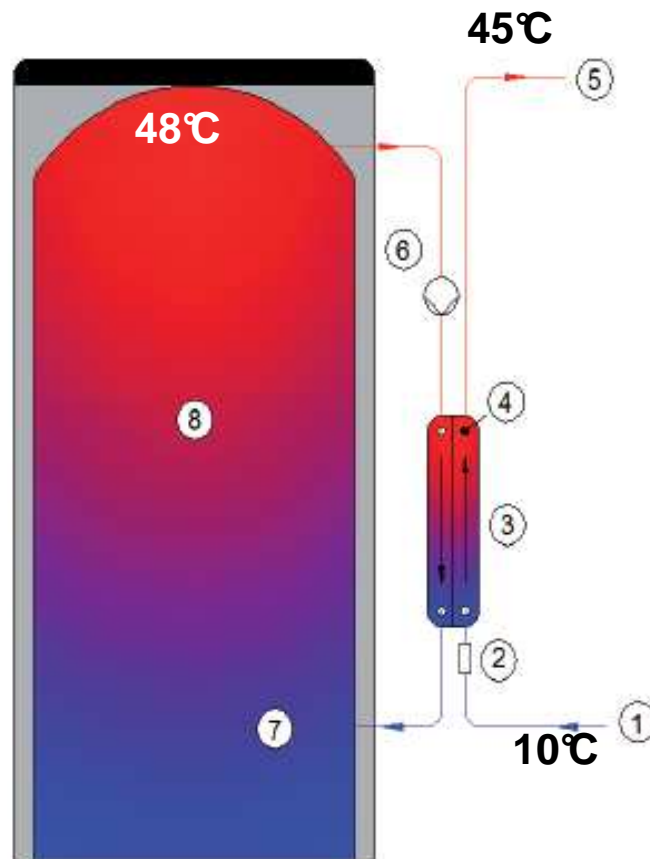
BELSŐ CSŐKÍGYÓS TÁROLÓVAL TÖRTÉNŐ HASZNÁLATI MELEGVÍZKÉSZÍTÉS

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL MELEGVÍZKÉSZÍTÉS FRISSVÍZTECHNIKÁVAL

REHAU FRISSVÍZRENDSZERŰ HASZNÁLATI MELEGVÍZKÉSZÍTÉS

- 25 liter/perc
- 35 liter/perc
- 50 liter/perc
- 70 liter/perc

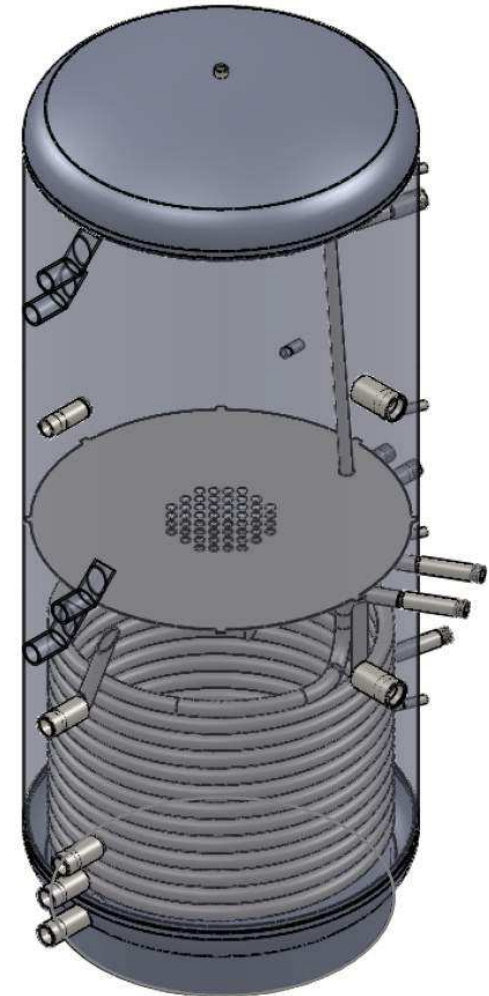

1. Hidegvíz vezeték
2. Áramláskapcsoló
3. A frissvízállomás lemezes hőcserélője
4. Melegvíz hőmérséklet érzékelő
5. Melegvíz vezeték
6. Keringtető szivattyú
7. Frissvízállomás visszatérő
8. Puffertároló hőmérséklet érzékelő

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL RENDSZERTÁROLÓ

Rendszertároló:

- 500–2000 liter
- Poliészter-gyapjú szigetelés
- Sarkos bekötések a „meleg területen“
- Simacsöves hőcserélő a szolár részére
- Csatlakozók 2. hőtermelőhöz, pl. szilárd tüzelésű kazánhoz

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL RENDSZERTÁROLÓ

Az innovatív poliészter-gyapjú szigetelés a következőket biztosítja:

- A szigetelés jobban „illeszkedik“ a tárolótestre, ami megakadályozza a kéményhatást a szigetelés és a tárolótest között
  - akár 20%-kal kevesebb készenléti veszteség
- Jobb tűzállóság (B2 építőanyag-osztály)
- Jobb minőségű, nagyon sík és sima felület a polisztirol köpenynek köszönhetően

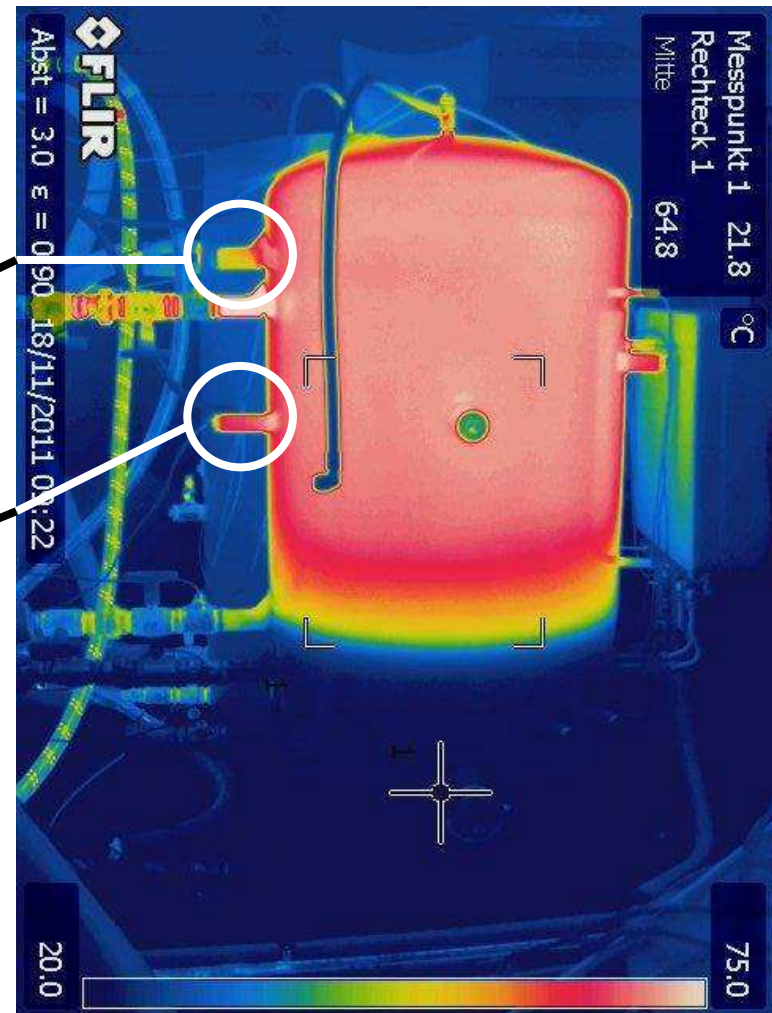

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL RENDSZERTÁROLÓ

A „meleg területen“ a sarkos bekötések megakadályozzák a „csövön belüli cirkulációt“, és ezáltal a szükségtelen hőveszteséget.

Sarkos bekötés → alig van csövön belüli cirkuláció

Egyenes bekötés → jelentős csövön belüli cirkuláció

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

HŐSZIVATTYÚS TECHNIKA ENERGIAHATÉKONYSÁGA

A hőszivattyús rendszer energetikai hatékonysága számos tényezőtől függ:

- a hőforrás hőmérsékletétől, és annak alakulásától a fűtési időszak alatt,
- a hőforrás biztosításához szükséges meghajtások (szivattyúk, ventilátorok) energiaigényétől,
- a fűtési előremenő hőmérsékletétől, és annak alakulásától a fűtési időszak alatt,
- a fűtési előremenő és a visszatérő közötti hőmérsékletkülönbségtől,
- a használati melegvíztermelés módjától,
- a hőszivattyú minőségétől
- az üzemeltetés peremfeltételeitől
- a hőforrásoldal, hőleadóoldal, és hőtermelőoldal illesztésétől

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

VDI 4650-ES IRÁNYELV

ICS 27.080, 91.140.10

VDI-RICHTLINIEN

März 2009
March 2009

VEREIN
DEUTSCHER
INGENIEURE

Berechnung von Wärmepumpen
Kurzverfahren zur Berechnung der
Jahresarbeitszahl von Wärmepumpenanlagen
Elektro-Wärmepumpen zur Raumheizung
und Warmwasserbereitung

Calculation of heat pumps
Simplified method for the calculation of the
seasonal performance factor of heat pumps
Electric heat pumps for space heating
and domestic hot water

VDI 4650
Blatt 1 / Part 1

Ausg. deutsch/englisch
Issue German/English

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

ENERGETIKAI MUTATÓK - AZ ÉVES MUNKASZÁM / SZEZONÁLIS TELJESÍTMÉNYSZÁM (JAZ / SPF)

Az egy év alatt (szezón) a kompresszor által leadott hasznos hőenergia és a kompresszor valamint az egyéb segédmeghajtások (szivattyú, ventilátor) elektromos energiaigényeinek a hányadosa.

JAHRESARBEITZAHL (JAZ) = SEASONAL PERFORMANCE FACTOR (SPF)

$$JAZ = \frac{\int_{t1}^{t2} \dot{Q}_{Heiz} dt}{\int_{t1}^{t2} P_{el} dt} \left[\frac{kWh}{kWh} \right]$$

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

2009/28/EK IRÁNYELV (RES DIREKTÍVA)

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2009/28/EK IRÁNYELVE

(2009. április 23.)

a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL

2009/28/EK IRÁNYELV (RES DIREKTÍVA)

VII. MELLÉKLET

A hőszivattyúból származó energia elszámolása

A hőszivattyúk által hasznosított légtermikus, geotermikus vagy hidrotermikus mennyisége megújuló energiaforrásból előállított energiának minősül ezen irányelv alkalmazásában, amelyet, E_{RES} , az alábbi képlet segítségével kell kiszámolni:

$$E_{RES} = Q_{hasznos} * (1 - 1/SPF)$$

ahol

- $Q_{hasznos}$ = a hőszivattyúból származó teljes becsült hasznos hőenergia, amely megfelel az 5. cikk (4) bekezdésében meghatározott követelményeknek, a következők szerint megállapítva: csak az $SPF > 1,15 * 1/\eta$ adottságú hőszivattyúk vehetők figyelembe,
- SPF = a becsült átlag szezonális teljesítmény faktor az említett hőszivattyúknál,
- η a teljes bruttó villamosenergia-termelés és a villamosenergia-termeléshez felhasznált elsődleges energia aránya, és az Eurostat adatok alapján megállapított EU átlagként kell kiszámolni.

Legkésőbb 2013. január 1-jéig a Bizottság iránymutatásokat készít arra nézve, hogy a tagállamok hogyan becsüljék meg a $Q_{hasznos}$ és SPF értékeit a különböző hőszivattyúzási technológiák és alkalmazások tekintetében, figyelembe véve az eltérő éghajlati feltételeket, különösen a nagyon hideg éghajlatokat.

HARMONIZÁLT ENERGETIKAI RENDSZEREK HŐSZIVATTYÚKKAL SPF HATÁRÉRTÉKE

MEGÚJULÓ ENERGIA
MENNYISÉGE:

$$Q_{RES} = Q_{hasznos} \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) = Q_{hasznos} \cdot \frac{SPF - 1}{SPF}$$

SPF HATÁRÉRTÉKE:

$$SPF > 1,15 \cdot \frac{1}{\eta} = 1,15 \cdot \frac{1}{0,3} = 3,83$$

Ahol:

- η , a teljes bruttó villamosenergia-termelés és villamosenergia-termeléshez felhasznált elsődleges energia hányadosa

AZ EU SPF=4 CÉLZOTT MEG!

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZEBELLÉDI TAMÁS
ÉPÜLETGÉPÉSZ MÉRNÖK
MŰSZAKI TANÁCSADÓ
HŐSZIVATTYÚ-, ÉS SZOLÁRTECHNIKA